

Szegedről — Szegednek.

— A kulturpalota. —

A város milleniumi alkotásainak sorába tartozik a kulturpalota. Néhai dr. Lázár György polgármesternek, — a fogadalmi templomon kívül — a legbecézettebb alkotása ez az épület, amely a Stefánia-sétánynak dél felé terjedő kibővített helyén, a Tisza-parton épült fel, homlokzatával a Rudolf-térre néz a közúti Tiszai hídfelé.

Jól elgondolt, de rosszul és szerencsétlenül kivitt épület ez a közművelődésnek, amelyet mindig reparálni készült a néhai polgármester és egész élte végeig sohasem szünt meg szorgalmazni a kormánytól, hogy a közművelődési palota kibővítéséhez az állam a szükséges segítyt adja meg. Ez alatt a 18 évi szorgalmazási idő alatt nvert olyan ígéretet a kormánytól, hogy 4—500.000 korona építési segítyt kap Szeged városa, sajnos ez az ígéret nem vált valóra, mert akkor kellett nagyon a pénz a lugosi oláh püspökség szemináriumának felépítéséhez.

Dr. Lázár György még tiszti főügyész korában alapozta meg a kulturpalota felépítését. Ugyanis midőn 1890-ben az államkölcsönnek konvertálása megtörtént, a leszámolás alkalmával kapott a város 480.000 korona készpénzt, amelynek meghatározott rendeltetése nem volt. Ezt a nagy tőkét, az illetékes tényezők hozzájárulásával úgy kezeltette, hogy az a létesítendő kulturpalota építésére tartassék fenn. 1891-ben helyettes polgármesterré választották meg Lázárt, aki ebben a minőségében kulturális ügyek előadója is lett. Ekkor legelső teendője volt, hogy a közművelődési palota felépíttessék, a pénz már előzőleg készen volt, a dolog ment gyorsan és simán és 1896-ban a milleniumi emlék ünnepén az új intézményt átadták rendeltetésének. Azt hiszem, hogy Szegeden nincs ember, aki meg volna elégedve a kulturpalota épületével, érzi mindenki, hogy ezen az épületen valami uton-módon, művészi hozzáértéssel változtatni kell, hogy nem szabad elejtenünk azt a nagyon helyes gondolatot, amelyet néhai Lázár György 18 éven át szorgalmazott, hogy államsegéllyel bővítessék ki a szegedi kulturpalota és ez alkalommal reparáltassék a mostani épület szerencsétlen kivitele. Jogunk van követelni e célra államsegélyt, mert már több város kapott csaknem teljes építési segítyt közművelődési palotára, csak Szeged nem kapott semmit, és mert egy vidéki város sem áldoz oly nagy összeget költségvetésében közművelődési célokra, mint Szeged.

A közművelődési palota azért épült fel ily szerencsétlen kivitelben, mert akkor az volt a divat, hogy minden tervet, amely Steinhard és Lank, budapesti műépítésszek keze alul kerül ki, behunyt szemmel, minden bírálat nélkül kell elfogadni. Jaj lett volna annak, aki ki merte volna mondani az igazat, hogy a Steinhard és Lank terve nem más, mint egy izléstelen nagy granarium.

Az azon időbeli művészeti főpap reámondta a tervre, hogy „tabu“, tehát ehhez hozzá szólni, vagy hozzá nyulni egyenlő volt a halállal, a terv szent lett és sérthetetlen. Így épült fel a mi kulturpalotánk. Ha a könyvtár és múzeum érdemes igazgatója: Tömörkény István elmondaná a közművelődésnek épített palota fogyatékoságait, nem hinné el senki, hogy ez az épületet műépítész tervezte. Valahányszor megnézem a közművelődési palotát és benne járok, mindig bizonyos fájdalmas érzés vesz rajtam erőt, hogy miért kellett nekünk több mint félmilliót áldozni oly épület céljaira, amely nem felel meg rendeltetésének. A legutóbbi időben azonban még fokozódott bennem ez a fájdalmas érzés, mikor alkalmam volt mintegy három hónappal ezelőtt az aradi közművelődési palotát megtekintennem. Ha jól tudom, Arad városa 1913-ban adta át rendeltetésének a közművelődési palotát. Most, hogy ott

jártam, szabad időmben az elsőutam a közművelődési palotába vitt. Az épületnek külső képe, stílusa felől lehetnek eltérők a vélemények, de az épületnek tartalma és kivitele oly szép, hogy afelelt vita nem lehet, mert bármelyik világváros büszke lehetne az ily épületre.

Ugy értesültem, hogy az épület valami vel került többbe egy millió koronánál, reám azt a hatást tette, hogy kétszer annyit is mutat, mint amennyibe került. Nem üres cafrangok, mészhabarc-diszek és pallér-diszítések, hanem kő és márvány, arányos méretek, impozáns lépcsőház művészi ki-

képzéssel, díszterem, termek és minden szükséges mellékhelyiségekkel, számolva a fejlődésre úgy, hogy ma még a városi zeneiskola is helyiséget talált benne.

Nem tartom magamat idegen Isten imádojának, de igazságérzetem készletet annak kimondására, hogy Arad közművelődési épülete valóban temploma a magyar kulturának, mely a belépésnél már áhitatra ragadja az embert, míg a mienk egy befejezetlen és elhanyagolt körakás, mely várja a hivatott műépítész kezét, hogy a kultura templomává építse át.

Nemo.

Az olaszok előretörései a Brenta és az Etsch völgyében meghiúsultak.

BUDAPEST, július 1. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A doberdói fensík északi szakaszán a heves harcok után, amelyekben csapataink összes állásaikat megtartották, a harci tevékenység lényegesen csökkent. A déli szakaszon ellenben az olaszok támadásaikat és miután ezeket visszavertük, az igen élénk ágyútüzeltést folytatták. Foglyokban 5 tisztet és 105 főnyi legénységet szállítottunk el.

A Karinthiai harcvonalon alpini csapatok a Seebach völgytől északra sikertelenül támadtak. A Brenta és az Etsch között az el-

lenségnek a Cima Dieci és a Monte Zebio területén, továbbá a Monte Interrotto ellen, a Pasubion, a Brand völgyben s a Zugna hegyháton állásaink ellen intézett előretörései meghiúsultak. Arco olasz lövegek tüzele alatt állott.

Tengeri repülőink San Canziano, Bestrigna és Starancano helységeket, melyeket az ellenség megszállva tart, valamint az Adria-műveket bőségesen bombázták.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Kolomeától nyugatra feltartóztatjuk az oroszokat.

Sajtóhadiszállás, július 1. Kolomeánál az újabb orosz tömegtámadások következtében visszavontuk frontunkat a várostól nyugatra és délnyugatra, hogy kiegyenlítsük a Kolomeától délkeletre hat kilométernyire lévő Pistin-nél elkövetkezett frontbenyomást. Ennek a mozdulatnak az volt a következménye, hogy Kolomeát zavartalanul kiüríthettük. Följebb északra egy orosz hováshadosztály attakot intézett Obertin közelében lövészárkaink ellen, de az a támadás tüzéségi és gyalogsági tüzelésünkben összeomlott. Egy másik divízió megkísérelte, hogy a felső Moldavától északra lévő állásainkba benyomuljon. Egyes helyeken sikerült is ez az ellenségnek, azonban csakhamar véresen visszavertük az oroszokat.

Volhíniában Linsingen német és magyar csapatai mindinkább tért nyernek. A német csapatok a Styr és a Stochod közt lévő szakaszon, Linievkától keletre és Sokultól nyugatra ismét elfoglaltak több orosz állást.

A német támadás irányai.

Bern, július 1. A Daily Telegraph írja: A németek három hadoszloppal operálnak az orosz fronton: az egyik Kovel, a másik Vladimir-Volinszkij, a harmadik Szvinjuhi felé vonul. Ez az utóbbi város, amelynek nagyobb fontossága nincs, Vladimir Volinszkijtől huszonnégy mértföldnyire van. Az ellenség ismét régi taktikájához folyamodik, tehát tömött sorokban támad, amiből arra következtethetni, hogy rendkívül nagyszámu csapatai vannak.

A Temps jelentése csapataink megerősítéséről.

Genf, július 1. A Temps írja: Az orosz fronton az Oginszkij-csatorna mentén Logischnitól nyugatra eső területen komoly

harcok folynak, melyeknek hullámai észak felé is terjednek. Bruszilov tábornok frontján a küzdelem Radzivilovig terjed. Az orosz jelentések szerint az ellenség folyton újabb erősítéseket kap, állítólag a francia és olasz frontokról. Ez a föltevés s alighanem téves, mert bár a francia fronton ugyyszólván csak Verdunnél vannak harcok, egész biztossággal megállapíthatni, hogy egyetlen német hadtest sem hagyta el Franciaországot.

A Balkánon változatlan a helyzet.

BUDAPEST, július 1. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A délkeleti harctéren nem volt újabb esemény.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, július 1. A nagy főhadiszállás jelenti: A balkáni harctéren semmi újság.

LEGFŐBB HADVEZETŐSÉG.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A törökök újabb győzelme

— Hivatalos török jelentés. —

A Magyar Távirati Iroda jelenti Konstantinápolyból:

A főhadiszállás jelenti június 30-án:

Irak-front: A helyzet változatlan.

A perzsa határon a Kerinből elűzött orosz erők Kesrababadtól nyugatra, Kerin és Hannabad között a Kermansah felé vezető uton ellenállást kísérelt meg. Nyolc órai harc után, amelynél az oroszok nagy veszteségeket szenvedtek, Harunabad felé való menekülésre kényszerítettük őket. Csapataink üldözik az ellenséget.

Kaukázus-front: A jobbszárnyon és a